

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 109/08-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júla 2008 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho o sťažnosti JUDr. P. P., Ž., zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 22/06 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. P. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 22/06 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 22/06 konať bez zbytočných prietahov.

3. JUDr. P. P. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III j e p o v i n n ý uhradiť JUDr. P. P. trovy právneho zastúpenia v sume 6 732 Sk (slovom šesťtisíc sedemstotridsaťdva slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. T. P., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. marca 2008 doručená sťažnosť JUDr. P. P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 22/06.

Sťažovateľ podal 5. októbra 2005 okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu. Okresný súd 7. októbra 2005 postúpil vec Okresnému súdu Bratislava I z dôvodu miestnej príslušnosti. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 9. novembra 2005 rozhodol, že miestne príslušný na prerokovanie a rozhodnutie veci je okresný súd. Sťažovateľ preto považuje obdobie od nesprávneho postúpenia spisu do jeho vrátenia po rozhodnutí o kompetenčnom spore 25. januára 2006 za zbytočný priet'ah v konaní Vo veci bol vydaný platobný rozkaz, ktorý bol právnej zástupkyňi sťažovateľa doručený 4. augusta 2006. Proti platobnému rozkazu podal odporca odpor, ktorý bol doručený sťažovateľovi 16. júla 2007. Sťažovateľ sa domáhal odstránenia priet'ahov

sťažnosťou podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov podanou 17. septembra 2007. Podpredsedníčka okresného súdu vyhodnotila sťažnosť ako dôvodnú a konštatovala, že vo veci sťažovateľa zistila prierahy v konaní. Sťažovateľ namieta, že v jeho označenej veci ani v čase podania sťažnosti nebol nariadený termín pojednávania.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

1) Základné právo JUDr. P. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III. sp. zn. 10 C 22/06 porušené bolo.

2). Okresnému súdu Bratislava III prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 10 C 22/06 konať bez zbytočných prierahov.

3) JUDr. P. P priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 100. 000,- Sk (slovom stotisíc korún slovenských), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4) Okresný súd Bratislava III je povinný v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu nahradiť trovy konania JUDr. P. P. na účet právnej zástupkyne JUDr. T. P... tak ako budú vyčíslené na výzvu Ústavného súdu SR. “

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a uznesením č. k. IV. ÚS 109/08-9 z 19. marca 2008 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 10. apríla 2008 právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a predsedu okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Právna zástupkyňa sťažovateľa v odpovedi na výzvu oznámila ústavnému súdu listom zo 17. apríla 2008 (doručeným ústavnému súdu 22. apríla 2008), že netrvá na ústnom prerokovaní sťažnosti a vyčíslila trovy konania.

Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 3215/08 k sťažnosti z 29. mája 2008, doručenom ústavnému súdu 9. júna 2008 uviedla, že netrvá na ústnom prerokovaní sťažnosti. Okrem toho ďalej uviedla:

„Ako predstaviteľ štátnej správy súdu konštatujem, že vo veci došlo k prietahom v konaní a to objektívnymi dôvodmi ako i subjektívnymi dôvodmi – nekonaním sudkyne.“

Zákonná sudkyňa sa vyjadrila takto:

„Vec napadla na tunajší súd dňa 05. 10. 2005 a pôvodne bola vedená pod sp. zn. 43 Ro 4461/05, následne pod sp zn. 39 Ro 110/06.

Do oddelenia 10 C bola prevedená dňa 03. 02. 2006 (vid' čl. 24). Na návrh navrhovateľa V. dňa 18. 07. 2006 vydala platobný rozkaz, pričom kancelária nepripojila doručanky o jeho doručení účastníkom konania (vid' čl. 27). Tieto boli reklamované úpravou dňa 27. 11. 2006, ktorú však kancelária realizovala až dňa 07. 06. a 13. 06. 2007 (vid' čl. 29, vrátane úradného záznamu, aj na čl. 27), pričom možno konštatovať nedostatky v práci kancelárie ako aj podateľne súdu. Nakoľko odporca podaním na čl. 34 potvrdil doručenie návrhu spolu s vydaným platobným rozkazom a to dňa 02. 08. 2006 (vid' aj prílohy na čl. 35-44).

Na čl. 45-46 je informácia pošty o doručení uvedenej zásielky právnej zástupkyňi navrhovateľa dňa 04. 08. 2006.

Na čl. 48 sa doručoval odpor právnej zástupkyňi navrhovateľa na vyjadrenie (podanie doručené súdu dňa 24. 08. 2007). Do spisu nebol založený originál platobného rozkazu, ktorý bol súdu doručený dňa 18. 08. 2006 (vid' úradný záznam na čl. 52, podanie odporcu + prílohy na čl. 53-55).

Spis mi bol kanceláriou predložený dňa 10. 09. 2007 na základe úpravy V. na čl. 59, pričom obratom som vo veci urobila úpravu vyplývajúcu z môjho úradného záznamu zo dňa 06. 05. 2008 (kedy mi bol spis predložený) a na úpravu ktorého poukazujem. Nápravu som sa snažila vyriešiť v kancelárii (vid' ú. z. zo dňa 06. 05. 2008), avšak bezúspešne. V spise je

len zoznam sudcov s ich neúplným vyjadrením, pričom podotýkam, že od 02. novembra 2007 do 10. 03. 2008 som bola práceneschopná a čerpala som aj starú dovolenku za rok 2006 a teda kancelária nebola v uvedenom období zaťažená.

O tvrdenej sťažnosti podanej dňa 17. 09. 2007 nemám vedomosť, v spise nie je ani tvrdená odpoveď podpredsedníčky súdu zo dňa 16. 11. 2007.

Podotýkam, že v uvedenom období som pracovala s novoprijatými asistentkami (4), dlhšiu dobu aj bez nej, s tromi súdnymi tajomníkami a tromi VSU. Na pracovné podmienky ako aj problém v odd. 10 C som upozorňovala aj terajšie vedenie súdu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 10 C 22/06.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou: „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty

dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty“ (IV. ÚS 221/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Ústavný súd konštatuje, že predmetom konania pred okresným súdom je s'ťažovateľov návrh na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 200 000 Sk. Takéto konanie nemožno hodnotiť ako zložité, pretože tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Skutková a právna zložitost' teda nemá vplyv na dĺžku takéhoto konania.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní vedenom okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd konštatuje, že nezistil nijaké skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na ťarchu s'ťažovateľa v súvislosti s priet'ahmi v konaní.

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci, a to nielen z hľadiska namietaných zbytočných priet'ahov spôsobených okresným súdom, ale aj z hľadiska doterajšieho priebehu súdneho konania.

Ústavný súd zo s'ťažnosti, z vyjadrení účastníkov a z predloženého súdneho spisu zistil, že s'ťažovateľ sa návrhom doručeným okresnému súdu 5. októbra 2005 domáhal, aby súd vydal platobný rozkaz na zaplatenie sumy 200 000 Sk z dôvodu náhrady nemajetkovej ujmy.

Okresný súd postúpil 12. októbra 2005 spis Okresnému súdu Bratislava I ako miestne príslušnému súdu. Okresný súd Bratislava I ďalej predložil 26. októbra 2005 spis krajskému súdu na rozhodnutie o miestnej príslušnosti. Krajský súd 9. novembra 2005 rozhodol, že na konanie vo veci je miestne príslušný okresný súd, a spis bol vrátený okresnému súdu 25. novembra 2005. Spis bol následne pridelený 3. februára 2006 zákonnej sudkyňi a bola mu pridelená sp. zn. 10 C 22/06.

Okresný súd vydal 18. júla 2006 platobný rozkaz na zaplatenie sumy 200 000 Sk; príkaz na jeho doručenie účastníkom konania bol vydaný 26. júla 2006. Pretože doručienky od právnej zástupkyne navrhovateľa (sťažovateľa) ani od odporcu sa nevrátili, okresný súd reklamoval doručenie na pošte, a to až 7. júna 2007. Z úradného záznamu z 13. júna 2007 vyplýva, že v podateľni okresného súdu bolo zistené, že platobný rozkaz zrejme odporcovi [Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo spravodlivosti“)] nebol doručovaný, preto mu bol opätovne zaslaný.

Okresný súd „*doposlal*“ 18. júna 2007 odporcovi návrh sťažovateľa na začatie konania vedený pod sp. zn. 10 C 22/06. Ministerstvo spravodlivosti doručilo 26. júna 2007 okresnému súdu odpoveď s tým, že predmetný návrh mu už bol raz doručený, a to 2. augusta 2006, spolu s vydaným platobným rozkazom; ministerstvo spravodlivosti proti vtedy doručenému platobnému rozkazu podalo 8. augusta 2006 odpor (doručený okresnému súdu podľa doručienky 18. augusta 2006).

Okresný súd doručoval 11. júla 2007 právnej zástupkyňi navrhovateľa odpor z 8. augusta 2006; právna zástupkyňa navrhovateľa odpor prevzala 16. júla 2007. Vyjadrenie navrhovateľa k odporu z 22. augusta 2007 bolo doručené okresnému súdu 24. augusta 2007 a spis bol predložený zákonnej sudkyňi 10. septembra 2007 na ďalšie konanie vo veci. Vo veci nie sú zaznamenané nijaké ďalšie úkony. Zákonná sudkyňa 6. mája 2008 v zázname uviedla, že keď jej bol 6. mája 2008 predložený spis, zistila, že sa v ňom nenachádza jej oznámenie zo septembra 2007 predsedovi okresného súdu o svojej zaujatosti vo veci, ako aj to, že toto oznámenie predložila ostatným sudcom okresného súdu na vyjadrenie.

Z príloh k sťažnosti vyplýva, že v priebehu konania vo veci sp. zn. 10 C 22/06 na okresnom súde sťažovateľ podal 17. septembra 2007 sťažnosť na prietahy v konaní okresného súdu. Podpredsedníčka okresného súdu mu na sťažnosť na prietahy v konaní odpovedala 16. novembra 2007, pričom sťažnosť vzhľadom na zistené prietahy hodnotila ako odôvodnenú (táto sťažnosť ani odpoveď na ňu nie je súčasťou spisu v označenej veci).

Na základe doterajšieho priebehu konania ústavný súd konštatuje, že okresný súd v posudzovanej veci vedenej od 3. februára 2006 pod sp. zn. 10 C 22/06 vydal 18. júla 2006, po viac ako štyroch mesiacoch, platobný rozkaz a potom konal so zbytočnými prietahmi od 26. júla 2006 do 18. júna 2007, keďže zmätočný pokyn na doručenie návrhu na vydanie platobného rozkazu dal až po uplynutí viac ako desiatich mesiacov. Pri posudzovaní tohto obdobia ústavný súd zobral do úvahy svoju doterajšiu judikatúru, v súlade s ktorou „Obdobie poznamenané nečinnosťou všeobecného súdu, keď jeho konaniu nebráni žiadna zákonná prekážka, ústavný súd posudzuje ako zbytočný prietah v konaní“ (III. ÚS 29/03).

Ústavný súd ďalej z prehľadu spisu sp. zn. 10 C 22/06 zistil, že okresný súd od septembra 2007 neurobil nijaký úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, a konštatoval, že počas doterajšieho priebehu konania (celková dĺžka viac ako 28 mesiacov) konal neefektívne, pretože sa zaoberal opakovaným overovaním vykonaných (resp. nedôsledne vykonaných) úkonov súvisiacich s doručovaním návrhu na vydanie platobného rozkazu odporcovi i s doručovaním odporu na vyjadrenie navrhovateľovi.

Podľa názoru ústavného súdu okresný súd v konaní sp. zn. 10 C 22/06 nepostupoval spôsobom, ktorý by viedol k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené zistenia ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší takéto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 22/06 konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenie, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiada v petite sťažnosti finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk. Uplatňovanú sumu sťažovateľ odôvodňuje pretrvávajúcim pocitom neistoty, keď má faktický a právny záujem na ochrane svojich práv, pocitmi márnosti a nespravodlivosti. Sumu považuje za primeranú na zmiernenie nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla zbytočnými prietahmi okresného súdu.

Pri určovaní sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru, so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd vzhľadom na zistené prietahy v konaní okresného súdu, doterajšiu dĺžku súdneho konania a povahu konania považoval za odôvodnené priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk. Sťažovateľom požadovanú sumu finančného zadosťučinenia ústavný súd považoval v okolnostiach prípadu za neprimeranú.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou JUDr. T. P. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd vychádzajúc z návrhu právnej zástupkyne sťažovateľa (uvedeného v jej oznámení doručenom ústavnému súdu 22. apríla 2008) ich priznal sťažovateľovi za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (pričom vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2007, ktorá bola 19 056 Sk) v sume 3 176 Sk (za jeden úkon právnej služby) a dvakrát 190 Sk režijný paušál. Úhrada trov bola priznaná v celkovej sume 6 732 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2008